

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Genesis Enarratio

Chyträus, David

Vitebergæ

VD16 C 2625

Capvt Vndecimvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36126

12. Euila) הוילא Hauilah, parturiens.
 13. Iobab) יובב ab eiulatu.

Hi tredecim filij Iectan occuparunt amplissimam regionem uersus orientem, cuius termini sunt Messa & mons Sephar, Quae Indiae loca esse Eusebius monet.

מיטא, uastitas.

ספרא, Ciphra, uel Notarius.

CAPVT VNDECIMVM.

LOCI PRÆCIPVI.

- I. De Turri Babylonica, seu Fidencia nitente Arcibus et praesidijs humanis, magis quam ipso Deo.
- II. De Confusione Linguarum.
- III. Testimonium de pluribus Personis Diuinitatis.
- IIII. De perpetua successione Doctorum Ecclesiae.

S 3 Sup

V. *Supputatio Annorum à D
uio usq; ad natum Abraba*

VI. De IDOLOLATRIA
fugienda.

I.

EXtat Descriptio TVRRIS Babylonica
Herodotum lib. 1. Quam etsi posterioribus
lis condita est, tamen ad prima illius Turris
nem et ideam congruere consentaneum est. Sunt
tem hac uerba Herodoti. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ ἰσθμοῦ
τοῦ ἑσπερίου οἰκοδόμηται, σαδίσ καὶ τὸ μικρόν
δ' εὐρώς καὶ ἐπὶ τούτῳ τῶν πύργων ἄλλος πύργος
ἐπιβέβηκε, καὶ ἑτοῖος μάλα ἐπὶ τούτῳ, μὴ
οὐδὲ πύργων. ἀνάβασίς ἢ ἐς αὐτὸν ἐστὶν
κύκλῳ περὶ πάντας τοὺς πύργους ἕχουσα
πρίμη. μεσοῦντι δὲ πρὸς τῆς ἀναβάσεως ὅσι
γωγῆτε καὶ δῶκοι ἀμπαυσήριοι. Ἐνδὲ τῶν
λαθταίων πύργων νηὸς ἔπεται μέγας εἶς.

Etsi autem edificatio Templorum ac Turris
ac ceterarum domuum per se res bona est: haec
hac ipsa extractio Turris Babylonica et Arca
haec, quorum operum Ideas nemo nisi excellens
meter praeformare potuit, ostendunt illius artifices
cellentes artifices fuisse: tamen Fiducia immodica
huius Arci magis quam Deo: res mala est, et horribilis

biliter displicet Deo. Immediatè enim pugnat cum Primo præcepto hæc fiducia humanorum præsidiorum, quæ alit securitatem & diffidentiam erga Deum, & coniunctam habet superbiam et contemptum Dei. Existimant enim Nimrod & ipsius socij, Se tutos fore in illa Turri excelsa, etiamsi Deus iterum Diluio Mundum reliquum obruere uelit, aut etiamsi alia pericula ab hostibus uel quibuscunq; alijs intenduntur. Sæpè autem contra hanc fiduciam, opibus, amicis, munitiõibus, industria magis, quàm Deo nitentem, cogitemus, & conciones diuinas & horribilium pœnarum exempla, quæ tota Mundi historia suppeditat. Prouerb. 18. Turris fortissima nomen DOMINI, iustus confugiet ad eam, & defendetur. Ierem. 17. Maledictus qui confidit in homine & c. Psalm. 59. Quis deducet me in ciuitatem munitam? Nonne tu Deus & uana salus hominis & c. Psalm. 60. Tu Deus factus es spes mea, & turris fortitudinis à facie inimici. Psalm. 19. Hi in curribus & equis & c. Nolite confidere in Principibus, in quibus non est salus. Esai. 2. Cessate ab homine, cuius spiritus in naribus est & c.

Exempla ubiq; obuia sunt, ut Nabuchodonosori dicentis, Hæc est Babylon quam ego ædificauì. Item Achaz, Apries, & omnes fœderibus, præsertim cum peregrinæ linguæ hominibus, & munitiõibus confisi, perierunt.

S 4 DE

DE LINGVARVM
confusione.

Etsi horribilis pœna est confusio & uariarum Linguarum, quæ plurimarum in uita calamitas occasio & seminarium est, & propagationem de Deo doctrinæ, & communicationem sermonum de contractibus & de doctrinis & alijs rebus necessarijs impedit: tamen hac nostri peccati pœna Spiritus sanctus ad gloriam Dei & nostram salutem utitur, & per diuersitatem linguarum cunctas gentes in unitate fidei congregat: ut in ueteri pœnatione dicitur. Itaq; etiam donum Linguarum Ecclesia accendit, & seuerissimè præcipit, ut Linguas, quæ fontes doctrinæ cœlestis continent, diligenter discamus.

Iubet nos Filius Dei scrutari scripturas Prophetarum & testimonia de ipso diligenter inquirere: æternus Pater de cœlo clamans iubet audiri uocem Filium Dei. At Conciones Filij Dei et Prophetarum, monumentis Linguae Græcæ & Ebrææ sunt præhensæ.

Has igitur Linguas ab omnibus, qui fontes de Christo doctrinæ degustare cupiunt, necesse est disci & familiariter cognosci, ut etiam in Testamento crucis Christi, Ebræis, Græcis & Latinis literis

pto, significatum est, hisce tribus Linguis præcipue ueram de CHRISTO doctrinam contineri. Exant autem aliquot Orationes Philippi, de Necessitate discendi Linguas, & ingentibus utilitatibus, quas mediocris earum cognitio discantibus doctrinam Ecclesie adfert. Has Orationes diligenter studiosi legant.

III.

DE PLVRITATE

Personarum Diuinitatis.

De pluritate Personarum Diuinitatis & supra Capite 1. & in loco de Deo dictum est. Adiungatur autem ceteris hoc quoq; Cap. 11. testimonium, Venite descendamus & confundamus ibi linguam eorum. Quandoq; enim in ueteri Testamento Deus de seipso loquitur plurali numero, certum est plures Personas Diuinitatis significari, quæ in nouo Testamento adpellantur, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, ut supra cap. 1. dicit Deus, Faciamus hominem. Necessè est igitur plures Personas esse, quæ consilia & colloquia de creatione Hominis communicent.

IIII.

DE PERPETVA SVC-

S 5 cessione

cessionem Doctorum in Ecclesia
 xè in septimo argumento de
 autoritate doctrinae
 dicitur.

TEXTVS.

Erat Terra labij unius) Homines in Terra
 utebantur eodem sermone seu eodem idiomate.
 necdoche.

Venerunt in terram Sennaar) seu Mesopotamiam,
 consilio & ductu Nimrodi primae Mo-
 chae Babyloniorum.

Bitumen) picis cognatum est erdtbech. Haec
 diuersa genera sunt. Aliud enim aridum est, quod
 siccatum coagulatur & picis instar durefcit. Hoc
 ad lateres coagmentandos aptissimū putatur. Aliud
 liquidum Bitumen sponte ex terra profluens, quae
 haec loca copiose inuehitur ex Gotthia, uulgo Terra
 appellant. Aliud ex picis generis arboribus ex-
 quitur. Sed de Bitumine in agro Babylonico
 legant Studiosi Strabonem lib. 15. & Dioscor. lib.
 cap. 87.

Pro Cæmento) Cæmentum proprie non
 ten seu calcem aqua & sabulo subactam, sed lap-
 dem rudem et informem ex monte caesum significat
 quo ad facturas architecti utuntur.

Celebre

Celeberrimum nomen nostrum) ut postea Nabuchodonosor inquit, Hæc est illa Babylon, quam ego edificauit, Dan. 4. Hanc superbiam semper committitur Νέμεσις seu ἄδ' ὀύσεια, hoc est, pœna diuina, quæ effugi non potest.

Descendit Dominus ut uideret) Non re seu substantia descendit, Est enim ubiq; Enter præsentat, Deus hic & ubiq; potenter, Sed desinit dissimulare peccatum, incipit reuelare, arguere, punire. Antea enim perinde se gesserat, ac si non uideret eorum machinationes.

Vt non audiat unusquisq; uocem proximi sui) Id est, non intelligat nec obediat uoci proximi sui. Verba enim Noticiæ non tantum noticiam in sensu aut mente, sed etiam effectus sequentes significant.

V.

Hæc sunt generationes Sem.

Supputatio Annorum à Diluuiò usq; ad Abraham.

Supra Capite Quinto dixi, Deum immenso beneficio continuam annorum Mundi seriem in libris sacris conseruasse. Ac in hoc Undecimo Capite numerus annorum à Diluuiò usq; ad natum Abraham facile à quouis poterit colligi, si annos, quibus singu-

li Pa=

li Patres usq; ad natum filium uixerunt, per allu-
tionem coaceruabit.

Sem	2.	post Diluuium
Arphaxat	35	
Sale	30	
Heber	34	
Peleg	30	
Regu	32	
Saruch	30	
Nachor	29	
Thare	70.	

A Diluuiio ad Abraham, 292.

A conditione Mundi ad Diluuium 1656.

A condito Mundo ad natum Abraham, 1948.

Anno 5 2 etatis Abrahæ completi sunt anni Mundi 2000. duo primi Millenarij.

SERIES PATRVM ET
Doctorem ac gubernatorum in Ecclesia Dei à Diluuiio usq; ad natum Abraham.

SEM, ex cuius posteritate promissum semen Christi natus est, precipuus gubernator Ecclesie Dei post diluuium fuit annis 502. Vixit post mortem Abrahæ 35 annos. Cum Isaac 110. Cum Iacob 130.

nos. Mortuus est ante descensum in Ægyptum sexagesimo nono anno.

Arphaxat) Hoc est, sanans vastitatem, Vixit 477 annos.

Sale) **שלה** ramus, propago. Item gladius. Vixit ultra Abraham tribus annis.

Heber) ab hoc Ebraei dicti sunt, peregrinator, ab **עבר** transiit. Inde Bethabara, id est, domus transitus, Vbi filij Iordanem transferunt.

Vixit autem Heber omnium longissime post diluuium, uidelicet annis 464. Vixit post mortem Abraham 64 anno. Cum Isaac 140. Cum Iacob 80. attigit annum 51 ante descensum in Ægyptum.

Phalech) **פלג** diuisio, eò quod in diebus eius diuisa sit Terra, Gen:10. Vixit cum Abraham 48 annis. Huius Phalechi anno 31, cœpit apud Babylonios regnare Nimrod primus Monarcha.

Reu) **רעו** amicus, socius, pastor. Vixit cum Abraham 78 annos.

Saruch) **שרוג** palmes, propago. Huius anno 25 apud Babylonios regnauit Belus pater Nini, annos 62. teste Berofo.

Nachor) **נכור** requies lucis.

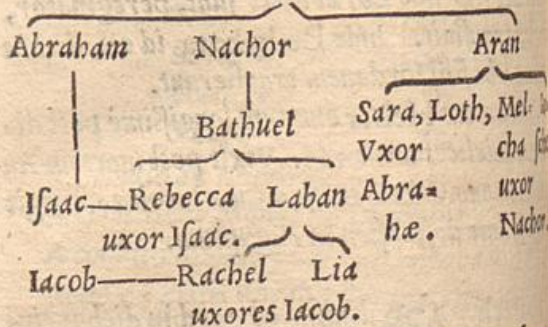
Thare) **תרה** respiratio, refrigeratio, à **תרה**. Huius anno 26 cœpit regnare Nimus, à quo Iustinus suam historiam orditur, annos 52.

ABRAM

ABRAM) nascitur anno Mundi 1948
 Anno post Diluuium 292
 Anno Nimi Regis Assyriorum 44
 אַבְרָם Id est, pater excelsus.

FAMILIA ABRAHE

THARE

Aran) אֲרָן conceptus ab הַרָה non ab הָרָה
 Hunc scribunt Iudæi, in Vr Chaldæorum ex
 propterea quod cultum Idolatricum ignis imp
 bauerit.

Loth) לוֹט absconditus, inuolutus.
 Vr) אֲוֵר ignis. Inde nomen accepit Orcha
 uitas Chaldææ, cuius long. 78.30. lat. 32.40.

Chaldæorum) בְּשָׂרִים Chasdim, id est, im
 tores, uel Demones.

Sara) שָׂרָי Domina, imperatrix, Doctor
 man.

Melcha) מֶלְכָּה Regina.

Iefcha) יסבה operta tecta, א סבר.

Venerunt usq; ad Aran) חרן Haran, uel Charan, Mesopotamiae urbs est, cuius long. 23. 20. latit. 36. 10. distat igitur ab Orchoe seu Vr Chaldaeorum circiter 80 milliar. germ.

V.

Eduxit eos de Hur Chaldaeorum.

DE IDOLOLATRIA
FUGIENDA.

IDOLOLATRIA est in genere honorem Deo propriè debitum tribuere cuicumq; rei, quæ nõ est Deus: aut alligare Deum ad cultum aut rem aliquam, ad quam se ipse non alligauit suo Verbo. Semper autem Mundus Idolorum plenus fuit. Ac magna multitudo hominum oblita promissionem de Christo, & uerum usum signorum, quæ promissioni addita sunt, deprauans, ipsa signa in numina seu Deos uertit.

Sic Chaldæi & Persæ, Ignem finxerunt esse Deum, Quia audiuerant Igni delapso ex cælo incensas esse uictimas. Hunc ignem corrupto uocabulo Ebræo Orimasda uocarunt (Nam אור OR Ebræis Ignem בשדים Chasdim Chaldæos significat.) & in publicis pompis Regi prætulerunt, ut ex Xenophonte lib. 8. & Plutarcho apparet.

Extat

Extat autem Ebraicum uocabulum Oriem
quod ignem Chaldaeorum significat, apud Plu-
chum in uita Alexandri & Artaxerxis, & apud
thiam pag. 428.

Sic Papista panem circumferunt, & Deum
affirmant. Vt autem adoratio ignis Chaldaei
Persici est Idoli adoratio: Sic in Papistica obla-
ne aut circumgestatione adoratio panis profana
Idoli adoratio. Quia cultus ille contra & extra
stitutionem confictus est. Quare sicut Thare &
lius Abraham & ceteri etsi initio coluerunt Idola
ut Ios. 24. expresse scribitur, tamen postea admo-
uerbo Dei sonante per Sem, ex Vr Chaldaeorum
est, à cultu idolatrico ignis fugiunt, Sic nos quoque
Papisticam oblationem ac circumgestationem
& omnes cultus idolatricos uitemus, ut seuerius
precipitur, Fugite Idolatriam. Item, Non habetis
Deos alienos.

CAPVT DVO DECIMUM.

Vt in omnium Sanctorum historijs, sic in
Abrahae historia, Sex Loci praecipue considerari
sunt.